



LEHDISTÖTIEDOTE nro 198/22

Luxemburgissa 8.12.2022

Unionin tuomioistuimen tuomio asiassa C-694/20 | Orde van Vlaamse Balies ym.

Aggressiivisen verosuunnittelun torjunta: asianajajalle asetettu velvollisuus ilmoittaa muille verosuunnitteluun osallistuville välittäjille heidän raportointivelvoitteistaan ei ole välttämätön ja loukkaa asianajajan ja hänen asiakkaansa välisen yhteydenpidon kunnioittamista koskevaa oikeutta

Kyseinen raportointivelvollisuus on asetettu kaikille muille tällaiseen verosuunnitteluun osallistuville välittäjille sekä itse verovelvolliselle, mikä takaa sen, että veroviranomainen saa tiedot.

Unionin direktiivissä¹ säädetään, että kaikkien välittäjien, jotka osallistuvat mahdollisesti aggressiivisen verosuunnittelun rajatylittäviin järjestelyihin, jotka voivat johtaa veronkiertämiseen ja veropetoksiin, on raportoitava niistä toimivaltaisille veroviranomaisille. Tämä velvollisuus koskee kaikkia toimijoita, jotka ovat mukana suunnittelemassa, markkinoimassa, organisoimassa tai hallinnoimassa tällaisten järjestelyiden toteuttamista. Se koskee myös kaikkia niitä, jotka antavat kyseiseen verosuunnitteluun liittyvää neuvontaa tai apua, tai mikäli tällaisia ei ole, verovelvollista itseään. Kukin jäsenvaltio voi kuitenkin myöntää asianajajille vapautuksen raportointivelvollisuudesta, jos se loukkaisi ammatillista salassapitovelvollisuutta, jota suojataan kansallisen oikeuden nojalla. Tällaisessa tilanteessa välittäjänä toimivien asianajajien on kuitenkin ilmoitettava viipymättä toiselle välittäjälle tai asianomaiselle verovelvolliselle niiden raportointivelvoitteista toimivaltaisiin viranomaisiin nähden.

Flanderin asetuksessa, jolla kyseinen direktiivi pannaan täytäntöön, säädetään, että kun tällaiseen rajatylittävään verosuunnitteluun osallistuvaa asianajajaa sitoo ammatillinen salassapitovelvollisuus, hänen on ilmoitettava muille välittäjille siitä, ettei hän voi itse täyttää raportointivelvollisuutta.

Kaksi asianajajien ammattijärjestöä nosti kanteet Belgian perustuslakituomioistuimessa. Niiden mukaan velvollisuutta antaa ilmoitus muille välittäjille on mahdotonta noudattaa loukkaamatta asianajajia sitovaa ammatillista salassapitovelvollisuutta. Belgian perustuslakituomioistuin esitti unionin tuomioistuimelle tätä koskevan kysymyksen.

Tänään antamassaan tuomiossa unionin tuomioistuin muistuttaa aluksi, että Euroopan unionin perusoikeuskirjan 7 artiklassa suojataan kaiken yksilöiden välisen kirjeenvaihdon luottamuksellisuutta ja annetaan vielä vahvempi suoja asianajajien ja heidän asiakkaidensa väliselle yhteydenpidolle. Kyseinen nimenomainen asianajajien ammatillisen salassapitovelvollisuuden suoja on perusteltavissa sillä, että asianajajille annetaan demokraattisessa yhteiskunnassa perustavanlaatuinen tehtävä, joka on

¹ Hallinnollisesta yhteistyöstä verotuksen alalla ja direktiivin 77/799/ETY kumoamisesta 15.2.2011 annettu neuvoston direktiivi 2011/16/EU (EUVL 2011, L 64, s. 1), sellaisena kuin se on muutettuna 25.5.2018 annetulla neuvoston direktiivillä (EU) 2018/822 (EUVL 2018, L 139, s. 1).

oikeussubjektien puolustaminen. Kyseinen tehtävä edellyttää, että jokaisella oikeussubjektilla on oltava mahdollisuus kääntyä täysin vapaasti asianajajan puoleen, mikä tunnustetaan kaikissa jäsenvaltioissa. Ammatillinen salassapitovelvollisuus kattaa myös oikeudellisen neuvonnan, sekä sen sisällön että sen olemassaolon osalta. Asiakkaiden on poikkeuksellisia tilanteita lukuun ottamatta voitava perustellusti luottaa siihen, ettei heidän asianajajansa paljasta ilman heidän suostumustaan kenellekään sitä, että he ovat pyytäneet häneltä neuvoja.

Direktiivissä² säädetty velvollisuus, joka koskee välittäjänä toimivaa asianajajaa, jota sitoo ammatillinen salassapitovelvollisuus, ilmoittaa viipymättä muille välittäjille niille kuuluvista raportointivelvoitteista, aiheuttaa sen, että kyseiset muut välittäjät saavat tietää välittäjänä toimivan asianajajan henkilöllisyyden. Ne saavat tietää myös hänen analyysinsä, jonka mukaan kyseessä olevasta verojärjestelystä on raportoitava, sekä sen, että häneltä on pyydetty neuvoja asiassa.

Kyseinen ilmoitusvelvollisuus merkitsee puuttumista perusoikeuskirjan 7 artiklassa vahvistettuun asianajajien ja heidän asiakkaidensa välisen yhteydenpidon kunnioittamista koskevaan oikeuteen. Koska muiden välittäjien on ilmoitettava toimivaltaiselle veroviranomaiselle asianajajan henkilöllisyys ja se, että häneltä on pyydetty neuvoja, kyseinen ilmoitusvelvollisuus aiheuttaa myös välillisesti toisen puuttumisen ammatillista salassapitovelvollisuutta koskevaan oikeuteen.

Unionin tuomioistuin tutkii tämän jälkeen, voidaanko nämä puuttumiset oikeuttaa, ja erityisesti, vastaavatko ne Euroopan unionin tunnustamia yleisen edun mukaisia tavoitteita ja ovatko ne välttämättömiä kyseisten tavoitteiden saavuttamiseksi.

Unionin tuomioistuin muistuttaa, että direktiiviin vuonna 2018 tehty muutos liittyy kansainväliseen veroyhteistyöhön, jonka tavoitteena on osaltaan veronkierron ja veropetosten ehkäiseminen, joka on unionin tunnustama yleisen edun mukainen tavoite.

Unionin tuomioistuin katsoo kuitenkin, että ammatillisen salassapitovelvollisuuden alaiselle asianajajalle asetettu ilmoitusvelvollisuus ei ole välttämätön tämän tavoitteen saavuttamiseksi. Kaikilla välittäjillä on nimittäin velvollisuus toimittaa kyseiset tiedot toimivaltaisille veroviranomaisille. Yksikään välittäjä ei voi väittää olevansa tietämätön sille suoraan ja erikseen kuuluvista raportointivelvoitteista, jotka ilmoitetaan direktiivissä selvästi.

Direktiivissä tehdään nimittäin välittäjänä toimivasta asianajajasta henkilö, jolta muut välittäjät eivät voi lähtökohtaisesti odottaa mitään sellaista aloitetta, jonka vuoksi he vapautuisivat omista raportointivelvoitteistaan.

Se, että kolmannet välittäjät, joille asiasta on ilmoitettu, paljastavat välittäjänä toimivan asianajajan henkilöllisyyden ja neuvojen pyytämisen häneltä, ei myöskään ole välttämätöntä direktiivin tavoitteiden saavuttamiseksi. **Muiden välittäjien, jotka eivät kuulu salassapitovelvollisuuden piiriin, raportointivelvollisuus ja, jos tällaisia välittäjiä ei ole, asianomaiselle verovelvolliselle kuuluva raportointivelvollisuus takaavat lähtökohtaisesti sen, että veroviranomaisille ilmoitetaan järjestelyistä. Veroviranomainen voi tällaisen tiedon saatuaan pyytää lisätietoja suoraan asianomaiselta verovelvolliselta, joka voi tällöin kääntyä asianajajansa puoleen, jotta tämä avustaisi häntä. Veroviranomainen voi myös tarkastaa kyseisen verovelvollisen verotuksellisen tilanteen.**

Tämän vuoksi unionin tuomioistuin toteaa, että direktiivissä säädetty ilmoitusvelvollisuus ei ole välttämätön ja sillä loukataan näin ollen asianajajan ja hänen asiakkaansa välisen yhteydenpidon kunnioittamista koskevaa oikeutta.

² Direktiivin 2011/16 8 ab artiklan 5 kohta.

HUOMAUTUS: Ennakkoratkaisupyyntö antaa jäsenvaltioiden tuomioistuimille mahdollisuuden tiedustella niiden käsiteltävänä olevan yksittäisen asian puitteissa unionin tuomioistuimelta unionin oikeuden tulkintaa tai unionin toimen pätevyyttä. Unionin tuomioistuin ei ratkaise kansallisen tuomioistuimen käsiteltävänä olevaa asiaa. Kansallisen tuomioistuimen tehtävänä on ratkaista asia unionin tuomioistuimen ratkaisun mukaisesti. Unionin tuomioistuimen ratkaisu sitoo vastaavalla tavoin muita kansallisia tuomioistuimia, jotka käsittelevät samanlaista ongelmaa.

Tämä on tiedotusvälineiden käyttöön tarkoitettu epävirallinen asiakirja, joka ei sido Euroopan unionin tuomioistuinta.

Tuomion [koko teksti](#) julkaistaan CURIA-sivustolla tuomion julistamispäivänä.

Lisätietoja: Gitte Stadler ☎ +352 4303 3127

Kuvia tuomion julistamisesta on saatavilla sivustolla [Europe by Satellite](#) ☎ +32 2 2964106

Pysykää kuulolla!

